

סדר היום המצרי והיחסים עם ישראל בצל המלחמה ברצועת עזה

אמירה אורון | 13 בנובמבר, 2025

סוגיית החוץ המרכזית שהעסיקה את מצרים בעת האחרונה הינה המלחמה ברצועת עזה. יש לבחון את המדיניות שנקטה מצרים ביחס למלחמה בפרט ולישראל בכלל לאור שתי עובדות מרכזיות - מלחמה ממושכת על תוצאותיה הקשות ברצועת עזה הגובלת במצרים, ותרומתה החשובה של המלחמה תרמה לחשיבות שממילא מצרים מעניקה לסוגיה הפלסטינית, הבאה באופן בולט לידי ביטוי בדעת הקהל המצרית. מהבחינה הזו מדובר בהתרחשות חסרת תקדים במהלך 45 שנות יחסי השלום בין מצרים לישראל. המלחמה הציבה בפני היחסים בין מצרים לישראל מבחן רב משמעות. וברקע, ההנהגה המצרית חייבת להתחשב בסדר היום הפנימי הפוליטי והכלכלי העמוס אתגרים בבואה לגבש את מדיניותה כלפי המלחמה וישראל.

הבנת שני המכלולים - עמדותיה של מצרים ביחס לסוגיה הפלסטינית והאתגרים הפנים-מצריים יוכלו לבאר את מדיניות מצרים כלפי היחסים עם ישראל וההשלכות הצפויות על היחסים הללו. הניתוח והתובנות שבמאמר זה מסתמכות על הודעות רשמיות ודברי פרשנים ועיתונאים במהלך התקופה המדוברת.

בדצמבר 2023 נערכו בחירות לנשיאות במצרים. הן חתמו שנה מורכבת ומאתגרת לנשיא אלסיסי, שבמהלכה [הוא נאלץ להתמודד עם מתח וכעס](#) שהלכו וגברו בקרב הציבור על רקע המשבר הכלכלי הממושך שבו מצויה מצרים, בדגש על העלייה ביוקר המחיה. ברבעון האחרון של 2023, [המדדים הכלכליים](#) היו שליליים - 32 אחוזי אינפלציה, שיעורה על מוצרי המזון הגיע ל-68 אחוזים, ערך הלירה מול הדולר ירד ל-50 לירות לדולר. תחזית להמשך הלחימה באוקראינה וההפרעה לנתיב הסחר בתעלת סואץ בשל פעילות החות'ים, שגרמה אובדן משמעותי בהכנסות מהתעלה בשיעור של כ-70 אחוזים בשנה, היו סיבות נוספות לדאגה בקרב הציבור. בנוסף, מלחמת האזרחים בסודאן הביאה לזרם פליטים גדול ובלתי פוסק למצרים ונוצר חשש גדול גם מפני הגעת זרם פליטים פלסטינים לחצי-האי סיני עקב המלחמה ברצועת עזה.

על הנשיא אלסיסי היה לתמרן בין מספר זירות- צרכי הכלכלה ובראשם מהלכי הרפורמה שהותוו על ידי קרן המטבע הבינלאומית כחלק מתוכנית השיקום הכלכלי, מצוקות הציבור ומצב גיאופוליטי מתוח על הגבולות של מצרים (לוב, סודאן, רצועת עזה וסוגית מילוי סכר הנהדה שבנתה אתיופיה על הנילוס). הצעד הראשון שנקט היה הקדמת הבחירות לנשיאות, שהיו

אמורות להיערך באביב 2024, לדצמבר 2023. זאת כדי להקדים ולהבטיח את חידוש התמיכה הציבורית במדיניותו וגם קבלת מנדט מהציבור למהלכים וקבלת החלטות ככל שהאתגרים שבפני מצרים ילכו ויתעצמו.

עקרונות המדיניות המצרית ביחס לרצועת עזה בשני העשורים האחרונים

לרצועת עזה נודעת חשיבות ביטחונית עליונה עבור הביטחון הלאומי המצרי משום קרבתה הגאוגרפית למצרים השפעתה המיידית על סיני, בדגש על היכולת לממש משילות וביטחון בחצי האי. חשיבות זו הומחשה בעשור שהחל בינואר 2011 – התסיסה החברתית-פוליטית, שהביאה להפלת שלטון מבארכ וגם לפגיעה בשליטת המדינה המצרית על סיני. גורמי טרור בסיני וברצועת עזה הזינו אלו את אלו בעיקר באמצעות מנהרות שנחפרו בין הרצועה לסיני מתחת לציר פילדלפי, שדרך הוברחו בשני הכיוונים פעילי טרור, אמל"ח ציוד וגם סחורות. למעשה, הרצועה וחצי-האי סיני הפכו מעין מרחב אחד של אי יציבות משמעותית. לכן, מראשית כהונתו כנשיא ב 2014 הנשיא אלסיסי הוביל מדיניות נוקשה להשבת המשילות בסיני. מצרים פעלה נגד הטרור ונקטה שורת מהלכים, בתיאום עם ישראל, חסימת המנהרות מתחת לגבול עם הרצועה, שינוי תוואי הקרקע הצמוד לקו הגבול בין הרצועה למצרים לאורך ציר פילדלפי, ופעילות צבאית ענפה נגד מוקדי הטרור בצפון סיני, שגבתה מחיר בחיי קצינים וחילים מצרים. במקביל וככל שהמנהרות נחסמו, מצרים אפשרה לקיים סחר בהיקף משמעותי בין רצועת עזה למצרים מעל פני האדמה, על ידי הכנסת סחורות שיוצאו ממצרים דרך שער שנפתח והוכשר לכך ב 2018, [בצמוד למעבר רפית, הידוע כשער צלאח א-דין](#).

הרצועה נחשבת במצרים חלק מהטריטוריה הפלסטינית, שעליה צריכה לקום המדינה הפלסטינית - כפי שנוסח בהסכמי אוסלו. הראייה המצרית מנוגדת לגישה הישראלית, המבקשת לבדל את הרצועה מהגדה המערבית ומהשלם שהוא המדינה הפלסטינית העתידית. המלחמה העצימה בין חמאס לישראל ברצועת עזה העלו לתודעה ובעוצמה רבה את הסוגייה הפלסטינית, שמצרים העניקה לה כל תמיכה אפשרית לאורך כל שנות הסכסוך הישראלי-פלסטיני. מראשית יחסי השלום עם ישראל, הנשיא סאדאת הציע פתרון לבעיה הפלסטינית כחלק ממהלך השלום שנקט מול ישראל, כפי שמעידים הסכמי המסגרת לשלום במזרח התיכון, המוכרים כהסכמי קמפ דויד שנחתמו בספטמבר 1978, וכן [בנאום שנשא בכנסת](#) ב 20 בנובמבר 1979. יצוין בנוסף שבעשור האחרון מצרים מילאה תפקיד מרכזי במניעת ההסלמה וגם בעצירת סבבי הלחימה בין ישראל לחמאס, על ידי גיבוש הבנות שעליהן התבססו הפסקות אש ממושכות. התרחשויות אלה משקפות את העמדה המצרית העקבית, שלפיה הסוגייה הפלסטינית היא לב הסכסוך הישראלי ערבי, היא מוגדרת כ"בעיית הבעיות" ולפיכך פתרונה הצודק יכול על פי ראייה זו להביא לקץ הסכסוך הזה.

הפרשן המצרי הבכיר, [הלואא' במיל אבראהים אלדוואירי](#), סגן המנהל של מכון המחקר המצרי ECSS סיכם את חשיבות רצועת עזה למצרים:

(הרצועה) היא סוגית בטחון לאומי משום הגבול המשותף עם מצרים באורך 14 ק"מ המוכר כציר פילדלפי. מצרים אישרה את גבולות המדינה הפלסטינית בהתאם לעמדת הקהילה הבינלאומית שעל פיה רצועת עזה והגדה המערבית הן יחידה מדינית אחת. מצרים לא רואה ברצועת עזה יחידה נפרדת או עצמאית ולכן עמלה על פיוס פנים פלסטיני. כך מצרים מבקשת למנוע הידרדרות של תנאי הביטחון בצפון סיני שניזונו מהמנהרות שנחפרו על הגבול עם הרצועה. המעבר היבשתי ברפיח הוא שער היציאה והכניסה לתושבי הרצועה, הוא ממוקם בשטח מצרים ודרכו נכנס גם הסיוע הנחוץ.

המלחמה ברצועת עזה בקמפיין הבחירות לנשיאות

המחשה ברורה לחשיבותן של סוגיית רצועת עזה והסוגייה הפלסטינית בציבוריות המצרית ניתן היה לראות במהלך קמפיין הבחירות לנשיאות. הצהרותיו של הנשיא אלסיסי בפורומים שונים במהלך נובמבר ודצמבר 2023 הראו שהנשיא הטיב לגייס את סוגיית המלחמה, שהיא סוגיית ביטחון לאומי עבור מצרים, למען קמפיין הבחירות ובמטרה לאושש את מעמדו מול הציבור. אירוע דרמטי כמו המלחמה ברצועה והמשמעות הנלוות אליה, הוא בהכרח הזדמנות לראש מדינה להציג מנהיגות והובלה וכך לנסות ולחזק את אמון הציבור בו. שיפור תדמיתו של הנשיא ככל שהתקרב מועד הבחירות היה צו השעה לאור התרבות הסרטונים במדיה החברתית, שהראו אזרחים מצרים שביקשו לבוא חשבון עם הנשיא וביטאו כעס, עייפות ותרעומת כלפיו. הם פנו אליו בתחינה, הפצירו בו ואף תקפו אותו בשל אחריותו למצבם הכלכלי הקשה, לירידה הניכרת ברמת חייהם ואף ביכולתם לרכוש ולו מוצרי מזון בסיסיים. ההערכות הכלכליות של הארגונים הפיננסיים העולמיים הצביעו על כך שהמעמד הבינוני הוא הניזוק המרכזי מהמשבר הכלכלי המתמשך. כדרכם של מצרים, הועלו גם סרטונים קומיים שהגחיכו את מצבם הכלכלי ואת סדר העדיפויות הלקוי שהנשיא נוקט בנוגע לצרכי הציבור והמדינה. היה זה הנושא המרכזי וכמעט הבלעדי שהחמיר את הביקורת הציבורית נגד הנשיא.

שינוי ביחס הציבור לנשיא הסתמן בנובמבר 2023, כאשר [הגדיר כ"קו אדום" את אפשרות העברת אזרחים פלסטינים מרצועת עזה לסיני](#). אפשרות זו נראתה אז למצרים ריאלית בשל דברי בכירים ישראלים ודיווחים מרובים בעניין בתקשורת הישראלית והבינלאומית. אך הגדרתה כ"קו אדום" על ידי הנשיא חידדה בתודעת הציבור המצרי כי מדובר בנושא בעל חשיבות עליונה לביטחון הלאומי וכי אין נסיגה מהעמדה הזו. הגדרה זו הייתה גם האות לערוצי התקשורת, לפרשנים ולמומחים לדון בעניין ללא הפסקה ובעצימות משתנה לאורך כל חודשי המלחמה - גם עד כתיבת שורות אלו. בתוך כך הודגשה דמותו של הנשיא כמגן המולדת, המגן של הריבונות המצרית, האיש העומד חזק ונחוש מתוך רגש פטריוטי עמוק נגד הלחצים הבינלאומיים, כפי שעלו בהצעות ובתוכניות שונות שעליהן דיווחה התקשורת בנוגע לשוב פלסטינים מרצועת עזה בסיני. לסדר היום הציבורי עלו מחדש ובהדגשה נאמנותו ומחויבותו של הנשיא למצרים, בדיוק כפי שפעל ב-2013 כאשר כיהן כשר ההגנה במהלך נשיאות

אלמורסי מטעם תנועת האחים המוסלמים והתנגד למהלכים שהובילה התנועה, שעלולים היו לשנות את פניה של מצרים.

צעדי מדיניות נוספים שנקט הנשיא וחיזקו את תדמיתו הציבורית היו העמידה הנחושה לצד העם הפלסטיני, בדגש על תושבי הרצועה באמצעות הגשת סיוע הומניטרי נרחב ככל הניתן, פינוי פצועים וטיפול בהם, וכל זאת בתיאום עם מדינות ערב והעולם וארגוני האו"ם וחברה אזרחית שונים; פעילות מדינית ענפה שהוביל הנשיא בלויית שר החוץ לשעבר סאמח שוכרי והשר הנוכחי בדר עבד אלעאטי, שהחלה בכינוס הוועידה למען השלום שמצרים יזמה ואירחה בקהיר ב-21 באוקטובר 2023. פעילות זו נמשכת באירוח ראשי מדינות ושרים בכירים שמגיעים לקהיר כברכת אווירית, ובהשתתפות מצרית בכל פורום בינלאומי וביקורים רבים של שרי החוץ המצרים במדינות העולם.

זאת ועוד, מצרים אירחה תדיר את יו"ר הרשות הפלסטינית מחמוד עבאס וכן את ראשי ארגוני חמאס והג'האד האסלאמי הפלסטיני. פעילות זו הדגישה ותיקפה מחדש בעיני הציבור במצרים ובמדינות ערב את חשיבותה של הבעיה הפלסטינית כסוגיה אזורית מרכזית. מצרים הייתה גם שותפה מרכזית לגיבוש העמדה הערבית אסלאמית המאוחדת ביחס למלחמה, כפי שהשתקפה [בנאום הנשיא בפסגה הערבית אסלאמית שנערכה בריאד בנובמבר 2023](#). שם עמד על הצורך בהפסקת אש מיידית, הפסקת כל הפעולות שנועדו לעודד עקירה כפויה של פלסטינים בשטח הרצועה והגירה כפויה מחוצה לו, אבטחתה של הכנסת סיוע הומניטרי, קידום פתרון שתי המדינות תוך הקמת מדינה פלסטינית וחקירת הפשעים שבוצעו ברצועת עזה. עמדה זו אושרה מחדש בפסגה השנייה של הפורום שנערכה בריאד בנובמבר 2024. מכלול הפעילות הזו חיזקה את המסר על פיו הנשיא הוא מדינאי מרכזי ברמה האזורית והבינלאומית בהקשר המלחמה והבעיה הפלסטינית. שבפסגה הזו הוחלט על הקמתה של הוועדה הערבית-אסלאמית, ששותפים בה שרי החוץ של מדינות ערב המובילות – מצרים, ערב הסעודית, האמירויות, ירדן ואחרות, וכן טורקיה. הוועדה פועלת מיום הקמתה ובאינטנסיביות רבה לגיוס גורמים בקהילה הבינלאומית לתמיכה בהכרה במדינה הפלסטינית, ובהקדם האפשרי.

הבחירות הסתיימו בניצחון של הנשיא אלסיסי על פני ארבעת המועמדים שהתמודדו על כס הנשיאות, ניצחון שעבור רבים במצרים היה ידוע מראש גם לאור זהותם של המתמודדים האחרים – מה שהסביר את היקף ההשתתפות הנמוך, שעמד על 45 אחוזים. חוסר העניין בבחירות נבע גם מהתמקדות הציבור בהשלכות המשבר הכלכלי על רמת החיים, כפי שהעידו האשטגים בולטים אפילו בימי הבחירות עצמם – ביניהם שער הדולר, מחירי המזון והשוק השחור. [בנאום הניצחון הדגיש הנשיא אלסיסי](#) כאתגר ראשון במעלה את המלחמה המתרחשת בגבול המזרחי של מצרים ומחייבת מאמץ להפסקתה בשל היותה איום לביטחון הלאומי המצרי וגם על גורל הבעיה הפלסטינית. לדבריו, ההצבעה המרשימה של המצרים

בבחירות היא בעצם התנגדות למלחמה "הבלתי אנושית", כפי שהגדיר אותה. בכך הנשיא ביטא את עמדת הציבור וגם סימן לתקשורת ולפרשנים להמשיך ולבטא את העמדה הזו.

אתגרים בזמן כהונתו השלישית של הנשיא אלסיסי

כהונתו השלישית של אלסיסי, שהחלה רשמית באפריל 2024 עם השבעתו בפרלמנט, עומדת בסימן המלחמה שהלכה והסלימה ברצועת עזה לצד כורח להתמודד עם אתגרים כלכליים וחברתיים מחריפים. הקמפיין לבחירות לסנאט היווה הזדמנות לשוב ולבחון את סוגיות הפנים המרכזיות שהעסיקו את הציבור מקץ כמעט שנתיים לאחר הבחירות לנשיאות. בבחירות אלו, 11 מפלגות התחרו על 200 מושבים מתוך 300 (מאה מושבים מתמנים על ידי הנשיא) בראשם בלטה מפלגתו של הנשיא "מסתקבל וטן" = עתיד המולדת. הסנאט, הבית העליון של הפרלמנט, הוא במה להעמקת הדיונים על סוגיות שונות ברמה הלאומית תוך מתן ייצוג לקבוצות וגורמים רבים ומגוונים. סמכויותיו כוללות אישור לשינויים בחוקה, ולהסכמים ואמנות שמשפיעים על הריבונות של המדינה וכן ליעוץ לגבי חוקים שהנשיא מעלה או תוכניות פיתוח לאומיות ונושאים בינלאומיים שהבית התחתון מפנה אליו. בבית התחתון של הפרלמנט מתבצעת החקיקה, הבקרה על הזרוע המבצעת ואישור התקציב. כללית, לבחירות אלה אין משמעות רבה בעיני הציבור, שאינו מייחס לסנאט חשיבות רבה.

בשבועות שקדמו לבחירות אירעו במצרים מספר אירועים שבעיני רבים שיקפו את הבעיות הכרוניות הקשורות במצב הכלכלי הנגרמות בגלל תשתיות ישנות, שירותים ברמה נמוכה, היעדר מודעות, פיקוח ואכיפה. הגורמים הללו שהביאו לתאונות דרכים קטלניות משתקפים במצב הכבישים ומסילות הברזל, היעדר מעקב אחרי נהגים בתחבורה הציבורית, אי החלת הרגולציה ואכיפתה. תאונה קשה שאירעה ב-28 יוני 2025, בה קיפדו את חייהן 19 נשים צעירות, עניות, פועלות במפעל, בשל נהיגה פרועה אולי בהשפעת סמים של נהג המיניבוס, הייתה דוגמא לכל אלו. המשטר מיהר לפצות בנדיבות את המשפחות כדי להכיל את הכעס שהתאונה עוררה בציבור גם מתוך הבנה לגורלם של קשי היום.

גם שריפות מרובות התרחשו בקיץ 2025 ברחבי המדינה, בראשן השריפה במרכזיה המרכזית בקהיר בכיכר רעמסס, השוכנת בבניין גדול ומיושן. השריפה כילתה אותו וגרמה להרוגים. שירותי תקשוב במדינה הושבתו למספר שעות ארוכות ובכללם רשת האינטרנט, המערכת הבנקאית, מערכת הרמזורים והחשמל בחלקים מקהיר. מוערך שלמשק המצרי נגרמו הפסדים של מיליונים. בדיקת הרשויות העלתה שהסיבה הייתה שריפת כבלים בשל החום הכבד, שהעידה גם על תחזוקה לקויה.

אתגר כלכלי וחברתי נוסף שעורר שיח ציבורי משמעותי בתקופה האחרונה היה העברתו בפרלמנט ביולי 2025 של חוק שכירות חדש, שנועד לאזן את יחסי הכוח בין בעל הנכס למשכיר ולבטל את חוק השכירות הישן, שהיה נדיב יותר לשוכרים. לפיו, כ-1.6 מיליון משפחות ומיליוני שוכרים מסחריים היו יכולים לשמור על דמי שכירות נמוכים ולבעלי הנכסים לא התאפשר

להעלותם או לפנות את השוכרים. החוק החדש קבע תקופת מעבר בת חמש שנים שלאחריה יפקעו חוזי השכירות שהוסכמו תחת החוק הישן. המשמעות עבור רבים מאוד בציבור המצרי היא היעדר יכולת לשלם שכר דירה שאמור להתעדכן פעם בשנה ועל פי קריטריונים חדשים ומכאן החשש שיוותרו ללא קורת גג.

האתגרים הללו מבטאים את המצב הכלכלי בו שרויה מצרים, המתמודדת עם שורת בעיות כרוניות שהחריפו בשל המשברים העולמיים מגפת הקורונה, מלחמת רוסיה נגד אוקראינה והמלחמה ברצועת עזה.

דרכי ההתמודדות של המשטר המצרי

המדיניות שמצרים נקטה באופן עקבי במהלך המלחמה ברצועת עזה משלבת ערוצי פעולה במישור הפנימי ובמישור יחסי החוץ, שנועדו כולם להסיר את האיום לביטחון הלאומי כתוצאה מהמלחמה וכן למנוע את מחיקת הסוגייה הפלסטינית.

ערוצי הפנים

הכיסוי התקשורתי - המשטר אפשר שיח בנפח מוגבר אודות המלחמה והנעשה ברצועת עזה, שכלל ביקורת קשה ונוקבת נגד ישראל וממשלתה, ובתוך כך נגד הפעילות הצבאית הישראלית שגרמה סבל בצד הפלסטיני, שהוגדר תדיר כטבח. הכותרות ולא פעם גם עמודים רבים ושלמים בעיתונים הוקדשו למלחמה וכך גם כל תוכניות האירוח בטלוויזיה. מאידך ניסא, טבח ה-7 באוקטובר בישראל כמעט לא סוקר. נראה שבראשית המלחמה הציבור המצרי לא היה מודע לאירועים שהתרחשו בישראל ולחומרתם בעוד המלחמה סוקרה, ודאי בראשיתה, בעצימות גבוהה עד שנדמה היה שזה האירוע היחידי המתרחש באזור. לסבר את האוזן, מלחמת האזרחים שפרצה בסודאן באפריל 2023, מלחמה שהביאה להרג אזרחים רב (ההערכה של ארגוני האום, נכון לנובמבר 2023, הייתה כ-61 אלף איש), להרס ועקירה נרחבים וכן לדיווחים על מעשי טבח ואונס קשים, סוקרה בנפח מצומצם משמעותית בהשוואה למלחמה ברצועת עזה. זאת למרות שסודאן חשובה אסטרטגית למצרים ונחשבת למדינה אחות, בין היתר עקב הקשר ההיסטורי בין העמים.

בקורת נוקבת נגד ישראל - העמדה הרשמית הביקורתית נגד ישראל שביטאו הנשיא ושרי החוץ - סאמח שוכרי ואחריו בדר עבד אלעאטי, באה לידי ביטוי באופן מועצם ועוין מאוד בתקשורת על ידי העיתונאים, בעלי הטורים, תוכניות האירוח והמשפיענים וכן על ידי הציבור בערוצי המדיה החברתית. במהלך החודשיים האחרונים גם הנשיא אלסיסי החל לבטא ביקורת חריפה נגד המדיניות הישראלית ופעילותה ברצועה כפי שעשה במהלך דבריו [במסיבת עיתונאים בקהיר לצד אורחו הנשיא הווייטנאמי](#) ב 5 אוגוסט 2025:

המלחמה ברצועה אינה לשם השגת מטרות פוליטיות או לשחרור החטופים בלבד אלא היא היפרה מזה זמן כל הגיון או סיבה והפכה למלחמה לשם הרעבה, השמדה והעלמת הבעיה הפלסטינית.

בחודשי המלחמה הראשונים, ככל שהושחרה דמותה של ישראל גם בקריקטורות ואף באמירות בעלות גוון אנטישמי ואחרות, המטילות ספק בזכות קיומה של מדינת ישראל, כך גברה הנטייה להלבין את חמאס והמוניטין שלו, ולהעניק לו לגיטימציה בתיאור פעילותו כמקאוומה = התנגדות. אנשי חמאס הפכו אורחים מבוקשים באולפנים, וזאת בניגוד לשנים שלאחר המהפכה ב-2011 עת אנשי חמאס והאחים המוסלמים הוחרמו שכן נתפסו כטרוריסטים וכאויביה של מצרים. עם זאת, עיתונאים בכירים אחדים שבו והזכירו לציבור את מעללי חמאס נגד מצרים ופגיעתו החמורה בביטחונה הלאומי במהלך העשור הקודם, את הסכנה הטמונה באידאולוגיה של חמאס ותנועת האם, האחים המוסלמים. ככל שהמלחמה נמשכת, האשמת חמאס בחורבן שנגרם לרצועת עזה הפכה להיות הטון הבולט בשיח התקשורתי ¹.

מוסד אלאזהר – המוסד בעל החשיבות הדתית העליונה בעולם הסוני וכן בעל החשיבות התרבותית והחברתית במצרים פרסם ביקורת קשה ועוינת נגד ישראל, תוך שימוש במונחים קשים נגד צהל. באתר הרשמי של המוסד פורסמו בתדירות גבוהה הודעות גינוי קשות נגד ישראל, שכונתה ישות עושקת או אויב עריץ. העמידה החד משמעית לצד העם הפלסטיני ובמשתמע התמיכה במהלכי חמאס ניכרת למרות שמוסד אלאזהר ידוע בעמדתו העקרונית המתנגדת לתורת תנועת האחים המוסלמים, שאותה הוא מתאר כטרוריסטית המסלפת את הטקסטים המקודשים.

סיוע לתושבי הרצועה דרך מעבר רפיח -מהיום הראשון למלחמה, מצרים הביעה עמדה ברורה ופעלה בנחישות ובדבקות על הצורך בהגשת סיוע הומניטרי לתושבי עזה דרך מעבר רפיח ושער צלאח אדין הצמוד אליו. בחודש הראשון למלחמה, במהלך ועידת קהיר לשלום שכינסה מצרים ב-21 באוקטובר 2023, מצרים הדגישה את חשיבותה של העברת סיוע הומניטרי לרצועה. בנוסף, מצרים התעקשה שלא תתאפשר יציאת אזרחים זרים ונציגי ארגונים בינלאומיים שביקשו להתפנות מהרצועה, אלא אם ישראל לא תמנע את הכנסת הסיוע ההומניטרי לרצועה.

אמנם במהלך המלחמה נפוצו קריקטורות המראות את הנשיא אלסיסי אדיש לסבל הפלסטיני בכך שאינו מתיר את פתיחת מעבר רפיח ליציאה של תושבי עזה למצרים. מקור מרכזי של הביקורת הזו הם הפרסומים בערוצי התקשורת והפלטפורמות השונות במדיה החברתית, המזוהים עם תנועת האחים המוסלמים, הפועלת ממספר מוקדים בעולם, בדוחה, לונדון

¹ העיתונאי והאינטלקטואל הבכיר, אבראהים עיסא בתוכניתו "חדית' אלקארה" תוקף באופן קבוע ובצורה נוקבת את החמאס, האידאולוגיה שלה מבית המדרש של תנועת האחים המוסלמים ואת מהלך התקיפה נגד ישראל שהביא לחורבן של עזה ולפגיעה בהישגי העם הפלסטיני. לדוגמא כך תקף בתוכניתו ב-7 מאי 2024 את חמאס שלא יודעת להגן על מעבר רפיח ועל בית חולים ורוצה לשלוט בעזה שהיא כולה עפר.

ואיסטנבול. התשובה המצרית העקבית לאמירות הללו, גם כדי למנוע את אחיזתן בדעת הקהל המצרית והערבית, הייתה הדגשת העובדה שמעבר רפיח מעולם לא נסגר על ידי מצרים, אלא בימים הראשונים ללחימה לאחר שהופצץ על ידי צה"ל. עם זאת, הוא שב לפעול.

בהתאם, התקשורת כיסתה בקביעות ובבולטות רבה את מאמצי הגשת הסיוע, שודרו תמונות של משאיות הממתינות להיכנס לרצועה כשעליהן השלטים: "מהעם המצרי לאנשי עזה". כך עוצבה מצרים כשער חשוב להגשת הסיוע המגיע מרחבי העולם. כך גם הועבר מסר חשוב לציבור המצרי – גם כמענה לשאלות ולביקורת שעלו בנוגע לסולידריות עם העם הפלסטיני. לאורך חודשי המלחמה התפתח מכלול לוגיסטי גדול מאוד במעבר רפיח ובעיר אלעריש, שהפכה להאב לוגיסטי מרכזי עבור ארגוני הסיוע הבינלאומיים, כולל שדה התעופה של העיר. ראשי מדינות, שרי חוץ, מזכ"ל האו"ם גוטרש וכן משלחות, שגרירים ופעילים הומניטריים מכל העולם, הגיעו לאלעריש ומשם למעבר רפיח כדי לעמוד מקרוב על מאמצי הכנסתו של הסיוע, תוך הבעת הוקרה למצרים. מצרים נטלה חלק גם במבצעי הצנחת המזון שהתקיימו מספר פעמים במהלך המלחמה. היבט חשוב נוסף של הסיוע היה הוצאת פצועים וחולים דרך מעבר רפיח לקבלת טיפול רפואי במצרים או במדינות אחרות.

בנוסף, מצרים הפעילה לחצים על ממשלת ישראל להאיץ את הכנסת הסיוע דרך מעברי הגבול הישראליים, ניצנה וכרם שלום, על ידי שיפור תהליך הבדיקה והזיכוי של המשאיות הנכנסות וכן להניעה לפתוח את השערים האחרים עם רצועת עזה. במהלך חודשי המלחמה בשנתה השנייה מצרים שבה והעלתה את הטענה, כי היקף הסיוע שישראל מאפשרת רחוק מלספק את צרכיהם של תושבי הרצועה וכך נגרם רעב בקרב חלקים נרחבים באוכלוסייה.

מאבק נגד תעמולת האחים המוסלמים - אתרי האחים המוסלמים הרבו לעסוק בסוגיית פתיחת מעבר רפיח, שמבחינתם ייצגה היטב את המשבר ההומניטרי בו שרויה רצועת עזה ובעצם את המשבר בו מצויה הסוגייה הפלסטינית ואת אשמת מצרים לכך. בנוסף באמצעות סוגיה זו תנועת האחים המוסלמים משמרת את העניין הציבורי במלחמה, את הביקורת נגד המשטר בטענה שאינו עושה די ואף לנסות להתסיס ולהניע את הציבור לפעולה. התנועה כדרכה תקפה את המשטר ואת העומד בראשו והצביעה על חוסר הכשירות של המשטר. האינטנסיביות של הביקורת בערוצי התקשורת של התנועה, דוגמת האתרים - רצד, מידאן, אח'וואן אונליין, ערוץ הטלוויזיה מכמלין - עלתה בשבועות שלפני הבחירות לסנאט עם ציון יום היסטורי בתולדות המדינה: ב-30 ביוני 2013 הגיע לסיומו שלטון האחים המוסלמים בראשות הנשיא מורסי, שהודח על יד הצבא. רוב הציבור המצרי רואה באירוע מהפכה עממית - על רקע התנגדות לשלטון האחים המוסלמים, שביצע "מחטף" וביטל את תוצאות המהפכה הקודמת, שהביאה להפלת משטר מבראכ ב-2011 - הנתפסת כ"מהפכת התיקון". תנועת האחים המוסלמים מצידה רואה בהפלת שלטון מורסי הפיכה צבאית, ולכן שלטון הנשיא אלסיסי אינו נתפס לגיטימי.

פרשנים ומובילי תוכניות אירוח הקפידו להדוף כל טענה שהועלתה מצד תומכי האחים המוסלמים וחמאס במאמרים ובראיונות, שהתפרסמו מידי יום ובכל כלי התקשורת הממסדיים. הסבריהם כללו אזהרה מפני רצון התנועה לערב את מצרים במלחמה ברצועת עזה, שעלולה לגרום לקשיים ואף לכאוס במצרים. בכיר האינטלקטואלים המצריים הלוחם בטענות התנועה, אברהם עיסא, ציין שתעמולת התנועה נועדה להביא לכך שמצרים תאבד את חצי-האי סיני לאור קריאתה להשתתף במלחמה של חמאס נגד ישראל. עמיתו נשאת אלדיהי הדף את מה שהגדיר כרצון התנועה לספסר בבעיה הפלסטינית כדי לקדם פגיעה במשטר המצרי והביע התנגדות ל"שיירת הצומוד" - העמידה האיתנה, שהתגבשה בתוניסיה ואלג'יריה ב-10 יוני 2025 על ידי פעילים שעשו את דרכם לעבר מצרים ואל מעבר רפיח. מצרים מנעה את הגעת הפעילים ליעדם. ככל שתעמולת האחים המוסלמים אתגרה את המדיניות המצרית, [כך הדגישו אמצעי התקשורת המצריים את עמידתו האיתנה של הנשיא כמגן המדינה והטריטוריה המצרית](#). לצד התמיכה בנשיא הובלטה תמיכת הציבור בצבא המצרי, שהוצג כחזק, עוצמתי ומוכן, היכול להרתיע כל איום על מצרים, כפי שעשה בשנת 2013.

העיתונאים הדפו גם טענות שהמשיכו להתפרסם על ידי האחים המוסלמים על ניהול המדינה על ידי הנשיא ובראשן האשמות בכשלים הכלכליים וביתור על שטחי קרקע גדולים המאפשר השקעות של מדינות המפרץ, טענות נגד אחיזת הצבא בכלכלה המצרית ונגד ניהול משק האנרגיה, שממנו נובע צורך ביבוא גז מישראל.

ערוצי החוץ

פעילות דיפלומטית ענפה – במהלך תקופת המלחמה מצרים ניהלה ועודנה מנהלת פעילות מדינית אזורית ובינלאומית שנועדה לשמר את הסוגייה הפלסטינית על סדר היום, החייבת לבוא על פתרונה בהקמת מדינה פלסטינית בקווי 67, שבירתה היא ירושלים המזרחית וכן בכדי למצב ולשמר את מעמדה האיזורי המוביל. אפיון זה של הדיפלומטיה המצרית בלט במהלך 12 ימי המלחמה בין ישראל לאיראן ביוני 2025. בעיני המצרים, מקורה של הבעיה אינו ה-7 באוקטובר 2023, אלא הכיבוש הישראלי הממושך ומניעת הקמת מדינה פלסטינית. המלחמה ברצועת עזה נתפסה כמהלך ישראלי העלול להביא לשינוי דרמטי בסוגייה הפלסטינית ובמיוחד ברצועה עקב הפיכתה לאזור שאינו ראוי למגורים וריקונה מתושבים. לשם כך מצרים שבה ודרשה הפסקת אש מיידית והגנה של כוחות בינלאומיים על תושבי עזה כשלב ראשוני, שלאחריו קראה לחדש את התהליך המדיני שיובל בצד הפלסטיני על ידי הרשות הפלסטינית וסופו מימוש פתרון שתי המדינות. בנוסף, מצרים שבה וקראה למדינות העולם להכיר במדינה הפלסטינית ובירכה את מי שעשה כן.

מאמצים לגיבוש הפסקת אש - לאורך חודשי המלחמה, מצרים השקיעה מאמצים ניכרים ובלתי פוסקים להביא להפסקת אש. היה נהיר למצרים שהפסקת האש תלויה ביכולת לגבש הסכם לשחרור החטופים הישראליים שבידי חמאס בתמורה לאסירים הפלסטינים, אך הנושא הוצג דרך הפריזמה של הצורך בהפסקת אש מיידית. מצרים העלתה שורת הצעות להפסקת אש

החל ממאי 2024. לנגד עיני המצרים מספר מטרות בקידום ההצעות להפסקת האש - המטרה הראשונה והעליונה היא לחסוך בחיי האזרחים העזתיים שרבים מהם נהרגים בכל יום לחימה. ההרג נתפס בעיני המצרים כעונש קולקטיבי שהיבט נוסף שלו הוא הקשיים שישיראל הערימה על היקף הסיוע ההומניטרי לרצועה. המטרה השנייה הינה צמצום ההיתכנות של הגירה או בריחה המונית של תושבי עזה לשטח מצרים. השלישית היא מניעת התבססות הנוכחות הצבאית הישראלית ברצועה, שלאחריה ייתכן שתהיה גם נוכחות אזרחית ואולי גם סיפוח על ידי ישראל ויצירת מציאות שתקשה מאוד על ההסדר המדיני הרצוי - הקמת המדינה הפלסטינית העתידית בגדה המערבית וברצועת עזה. המטרה הרביעית היא הנעת שיח מדיני מהר ככל הניתן ומניעת הסלמה אזורית לצד חידוש הפעילות הכלכלית באזור, שיתאפשרו רק בשוך הלחימה. המאמצים הבלתי פוסקים ואף הסיזיפיים הללו להביא להפסקת אש מיצבו את מעמדה של מצרים כמתווכת לצד קטר וחזקו את מעמדה כשחקנית אזורית חשובה ביותר.

התוכנית המצרית-ערבית לשיקום עזה - נושא זה הובלט מאוד על ידי המשטר מראשית השנה השנייה למלחמה בשיח התקשורתי והשיח המדיני שמצרים מנהלת עם גורמים בינלאומיים רבים. ככל שהמלחמה ברצועה הלכה והתרחבה ועימה התרחב ההרס הרב לתשתיות, מצרים החלה לקדם את יוזמת שיקום הרצועה. הנשיא אלסיסי שב והדגיש את הצורך בשיקום מהיר בשיחותיו עם מנהיגים מהעולם. בפסגת החירום שמצרים כינסה ב-14 במארס 2025 בקהיר, היא הניחה על סדר היום תוכנית מפורטת בת 90 עמודים שכותרתה "ההתאוששות המהירה, הבנייה מחדש והפיתוח של רצועת עזה". [בהודעת הסיכום של הפסגה](#) אישרו מדינות ערב את הבחירה האסטרטגית בהשגת שלום צודק וכולל, את הדרישה לסיום הכיבוש הישראלי והקמת מדינה פלסטינית, את ההתנגדות לכל הגירת העם הפלסטיני מאדמותיו, התמיכה בתוכנית המצרית, וכן את הצורך המיידי בישום הסכם הפסקת אש על כל שלביו, תיאום עם מדינות העולם לתמיכה בזכויות הפלסטיניות, התמיכה בהחלטת הרשות הפלסטינית להקמת ועדה שתנהל את הרצועה וכן לביצוע רפורמות בשירותיה. התוכנית, שאומצה על ידי כלל מדינות ערב במהלך פסגת הליגה הערבית, שנערכה ב-17 במאי 2025 בבגדד, נועדה להציע מענה לאתגרים שהתחדדו עם כניסת הנשיא טראמפ לבית הלבן - הבטחת תוקפו של פתרון שתי המדינות על ידי שמירת החיים הפלסטינים ברצועת עזה, שהינה חלק מהמדינה הפלסטינית העצמאית; הבטחת זכות ההגדרה העצמית והזכות לכבוד אנושי לעם הפלסטיני, שהם ההיפוך הגמור למצב הנוכחי של תושבי עזה; מתן אפשרות לעם הפלסטיני לשוב וליטול את האחריות על חייו ועתידו.

גיבוש תוכנית כוללת לשיקום הרצועה בסיוע הקהילה הבינלאומית וגיוס תמיכה ערבית ובינלאומית לכך היה לצו השעה נוכח דברי הנשיא טראמפ במהלך ביקור ראש הממשלה בנימין נתניהו בווישינגטון ב-4 בפברואר 2025. הנשיא טראמפ הציג יוזמה לפינוי הרצועה משני מיליון תושביה ולהחלת שלטון אמריקאי בה, שיתמקד בשיקומה. דבריו תיקפו את דבריהם של שרים בממשלת ישראל, שמאז ראשית המלחמה קראו להוצאת התושבים הפלסטינים מהרצועה. גישה זו התגבשה בממשלת ישראל לכדי הקמת מנהלת "הגירה מרצון" לתושבי עזה, שבין

היתר עסקה בניסיון לאתר מדינות שיקלטו את המהגרים הפלסטינים. בעצם הצגת התוכנית לשיקום הרצועה, מצרים ומדינות ערב ביקשו לבלום את קידום תכנית הפינוי מרצועה הזו ולסמן לקהילה הבינלאומית את הדרך לפתרון סוגיית הרצועה ושלטון חמאס, שיכלול מעורבות ערבית ניכרת. כך גם ניסוי ליצור מוטיבציה ועניין אצל כלל הגורמים הרלוונטיים בזירה הבינלאומית ולקדם סיום ללחימה / הפסקת אש קבועה.

ההצטרפות לתביעה נגד ישראל בבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) בהאג - מהלך משמעותי נוסף שנקטה מצרים היה [הצטרפותה במאי 2024 לתביעה שהגישה דרום אפריקה בדצמבר 2023 לבית הדין הבינלאומי נגד ישראל](#). על פי לשון ההודעה הרשמית של משרד החוץ המצרי, החלטה זו התקבלה לנוכח התגברות מעשי האיבה שנקטה ישראל נגד האזרחים, הרס התשתיות ברצועת עזה והתעצמות המשבר ההומניטרי חסר התקדים שנוצר שם. לא מן הנמנע, שמה שתרם להחלטה היה מהלך ההשתלטות של צה"ל על צידו העזתי של מעבר רפיח ב-7 במאי 2024, שמצרים התנגדה לו בנחרצות. סיבה מרכזית להתנגדות הייתה חשש מנהירה המונית של פלסטינים לסיני משום היותו של מרחב מעבר רפיח מאוכלס בצפיפות רבה מאוד בעקורים פלסטינים בנקודה הדרומית ביותר ברצועה, שממנה אין לאן להמשיך ולנוע. ההצטרפות לתביעה שיקפה גם בעיני המצרים את הדרישה המוסרית לעשיית צדק עם העם הפלסטיני.

המדיניות כלפי ישראל

צמצום השיח הרשמי עם ממשלת ישראל - מראשית המלחמה לא התקיים שיח ברמת ראשי המדינה. ערוצי העבודה הביטחוניים המשיכו לפעול בכדי לתאם את מכלול הפעילות הצבאית, הביטחונית וההומניטרית וכך גם ערוצי העבודה המדיניים. שתי השגרירויות, בישראל ובמצרים, המשיכו לפעול ועל אף קריאות ספורות שעלו בקרב הציבור, לא ננקט כל מהלך להנמיך את דרג היחסים הדיפלומטיים. עם זאת בפועל, דרג הייצוג הדיפלומטי הורד אל מתחת לדרגת שגריר. בשעה זו, שתי השגרירויות, בישראל ובמצרים כאחת, לא מנהלות על ידי שגרירים.

המחויבות לחוזה השלום עם ישראל - בקרב הציבור והתקשורת במצרים עלו שאלות על עצם המשך המחויבות וליחסים עם ישראל ואף נשמעו קריאות לבטל את חוזה השלום. הנשיא אלסיסי וגם שרי החוץ שוכרי ועבד אלעאטי נדרשו לסוגיה. הם הביעו חד משמעית את המחויבות המצרית לחוזה השלום ולאותה בחירה אסטרטגית שקיבלה מצרים בשנת 1977. דווקא בנקודת הזמן המתוחה ביותר ביחסי שתי המדינות במהלך המלחמה, מיד לאחר שישראל השתלטה על מעבר רפיח במאי 2024, [שר החוץ שוכרי דיבר על המחויבות הזו](#). כך אמר במסיבת עיתונאים במהלך ביקור שרת החוץ של סלובניה בקהיר ב-12 במאי 2024:

חוזה השלום בין ישראל למצרים הוא בחירה אסטרטגית שמצרים לקחה לפני יותר מארבעה עשורים והוא עמוד ראשי באזור להשגת השלום והבטחון. לחוזה יש את הכלים שלו המופעלים כדי לטפל בכל חילוקי הדעות אם קיימים וגם לזה יש כלים

מיוחדים אם נמצאו חילוקי דעות. העניין הזה מתבצע במסגרת טכנית של הועדה לקישור צבאי. אנו נמשיך באינטראקציה עם חוזה (השלום) מההיבט הזה.

בשנים האחרונות, הנשיא אליסיי שב והזכיר את הצעד ההיסטורי שעשה הנשיא סאדאת, שחתם על חוזה שלום עם ישראל כדבר הנכון לשעתו אשר מוכיח את עצמו גם בחלוק ארבעה עשורים להחלתו, וציין את דבר המחויבות לבחירה האסטרטגית של מצרים בשלום עם ישראל מעל במות שונות במצרים. בנאומו בפסגת החירום ב-4 במארס 2025 אמר:

חוזה השלום בין מצרים לישראל שהושג באמצעות תיווך אמריקאי ב 1979 הוא דוגמא כיצד ניתן להמיר מצב של עוינות, מלחמה ורצון בנקמה לשלום קבוע וליחסים דיפלומטיים הדדיים.

דברים זהים הוא אמר בנאומו ב-25 אפריל 2025 לרגל יום החזרת חצי-האי סיני לידי מצרים, הנחוג מידי שנה. לצד הבעת המחויבות לחוזה השלום הנשיא סימן לישראל מהם הקווים האדומים כפי שיפורט להלן.

הכלת המתח צבאי על גבול המשותף עם ישראל - הפעילות הצבאית רחבת ההיקף וחסרת התקדים שביצעה ישראל ברצועת עזה, בקרבה לשטח המצרי, יצרה מציאות חדשה של גבול משותף נוסף בין שתי המדינות - בקו גבול בן 14 ק"מ לאורך ציר פילדלפי. מצב זה טומן בחובו השלכות לא רצויות, העלולות להוסיף למתיחות הקיימת ממילא בין המדינות. עם זאת, הודות למנגנון תיאום צבאי עתיר ניסיון הקיים מזה עשרות שנים, המתח שמציאות זו יצרה הוכל לאורך כל חודשי המלחמה באופן ובמידה מיטבית בנסיבות אלה, גם לאורך הגבול הביטורלי המצרי-ישראלי. לא נרשמו במרחבי הגבול אירועים ותקריות שהיו מעורבים בהם כוחות הצבא של שתי המדינות. יודגש שהתנאים לאורך הגבולות, הביטורלי והגבול עם רצועת עזה, השתנו במידה ניכרת: גם מצרים פרשה כוחות צבא ניכרים ועיבתה את נוכחותה במרחבי הגבול כדי למנוע יציאה המונית של תושבי הרצועה לסיני. מהצד הישראלי, ביום בו השתלט צה"ל על מעבר רפיח נעשה מאמץ למנוע נהירה של תושבי הרצועה לאזור באמצעות כרוזים שהורו להם להימנע מלהתקרב לגדר הגבול, שהוגדר כאזור לחימה מסוכן. התקשורת המצרית הרבתה לסקר את המוכנות הצבאית המצרית על הגבול כמסר לציבור שהצבא עומד במשימתו העליונה - הגנת המולדת. הפרשנים והצייצנים הציגו זאת כהפגנת כוח מרתיעה מול ישראל, לבל זו תבקש להתגרות במצרים.

פעילות הערוצים הכלכליים - לאורך חודשי המלחמה, הפעילות הכלכלית הביטורלית התקיימה, ובראש המשך יצוא הגז מישראל למצרים. בנוסף, הסכם ה-QIZ ליצוא טקסטיל מצרי לארצות הברית, המחייב הכללת תשומות ישראליות, המשיך לפעול והיצוא נמשך למרות צמצום שנרשם בנפח הפעילות. שתי המדינות שמרו על המחויבות להסכמים הכלכליים ביניהן, כהמשך ישיר וטבעי לכיבוד המחויבות לחוזה השלום. עם זאת לא נרשמו כל פעילות או יוזמה כלכלית חדשות.

המגמות המשפיעות על היחסים עם ישראל

המגמות בזירה הפנימית המצרית ובמישור היחסים עם ישראל, שהשפעתן צפויה להימשך בעתיד הנראה לעין, שלובות אלה באלו וכן השלכותיהן:

מרכזיות הסוגייה הפלסטינית במערכת היחסים הביטורלית - מלחמת "חרבות ברזל" היא האירוע החמור ביותר באירועי ההסלמה בזירה הישראלית-פלסטינית, וכנזה הוא בעל ההשפעה השלילית ביותר על יחסי המדינות. עוד עם ראשית כהונתה של הממשלה הנוכחית בישראל בינואר 2023 מצרים הביעה אי נוחות מהמדיניות שהרכב הממשלה צפוי היה לשקף ביחס לסוגייה הפלסטינית. החשש הזה התמשש בראייה המצרית. במהלך חודשי המלחמה הובלטה המחלוקת העמוקה וארוכת השנים הקיימת בין מצרים לישראל סביב הסוגייה הפלסטינית. מצרים קוראת להקמת המדינה הפלסטינית בקווי 67 ואילו ישראל מתנגדת לכך באופן רשמי ואף ביטאה זאת בהצעת החלטה שהתקבלה בכנסת ב-18 יולי 2024, שקבעה שהכנסת מתנגדת להקמת מדינה פלסטינית ממערב לירדן. הגינויים שמשדר החוץ המצרי פרסם נגד החלטות הממשלה והפעילות הצבאית ברצועה התייחסו גם לפעילות הישראלית בגדה המערבית בתוך כך ההחלטות לגבי המשך בניית ההתנחלויות והפגיעה במתחם הר הבית. השיח הרשמי בין המדינות והפעילות הכלכלית הביטורליים צומצמו. כל אלו מצביעים על תקפותה של הנחת יסוד, שלא משתנה מזה חמישה עשורים, בדבר הזיקה שבין הסוגייה הפלסטינית ליחסי השלום בין ישראל למצרים.

החשש מפגיעה בביטחון הלאומי המצרי - המלחמה ברצועת עזה המחייבת בבירור, יותר מאי פעם בעבר, את הפוטנציאל לפגיעה ישירה בביטחון הלאומי המצרי עקב הסלמה בסכסוך הישראלי-פלסטיני. למעשה מדובר בפוטנציאל לפגיעה בחווה השלום בו נקבע שיושם הקץ למצב המלחמה בין המדינות ויכונן שלום בו כל מדינה תתקיים בבטחה. בסעיף 3, סעיף קטן 2 בחווה השלום נכתב:

כל צד מתחייב להבטיח שמעשי לוחמה או איומי לוחמה, איבה או אלימות לא ינבעו ולא יבוצעו מתוך שטחו או על ידי כוחות הכפופים למרותו או על ידי כוחות אחרים כלשהם החונים בשטחו נגד האוכלוסייה, האזרחים או הרכוש של הצד האחר. כל צד גם מתחייב להימנע מלארגן וליזום מעשים או איומים של לוחמה, איבה, חתירה או אלימות נגד הצד האחר ולהסית למעשים או איומים כאלו או לסייע ולהשתתף בהם בכל מקום שהוא והוא מתחייב להבטיח שמבצעייהם של מעשים כאלה יובאו לדין.

בדבריו בפסגת החירום שנערכה בקהיר ב-4 במארכ 2025 אמר הנשיא אלסיסי, אחרי שהזכיר שמצרים היא זו שחנכה את השלום (עם ישראל) באזור לפני חמישה עשורים ושמרה עליו, שהיא לא מכירה בשלום אלא בזה הבנוי על צדק והשומו על האדמה ועל הריבונות. הוא ציין שמה שנכתב בחווה השלום [...]אותו מצרים אישרה בשנת 1979 לא מצריך פרשנות ולכן זה מחייב כל צד לשמור ולכבד את ריבונות הצד האחר ושלמות אדמתו כולל התחייבות חוקית לא

ליצור מציאות שתביא להגירת תושבים מאדמתם, שהיא הפרה של המחויבות של כיבוד הגבולות הבטוחים. ניתן להניח שהנשיא התייחס לסעיף בחוזה השלום שצוין לעיל.

בנוסף לתרחיש דחיקת העזתים אל אדמת סיני הנשיא אלסיסי התייחס גם לתרחיש הנגדי בו עלול להיווצר איום על ישראל שמקורו באדמת מצרים. במסיבת העיתונאים [במהלך הביקור בקהיר של הקנצלר הגרמני לשעבר שולץ](#) ב-18 אוקטובר 2023 תיאר הנשיא אלסיסי תרחיש שבו תושבי עזה שיאלצו לעבור לסיני יביאו עימם גורמים שירצו לפגוע בישראל. בכך יועתק רעיון ההתנגדות והלחימה מרצועת עזה לאדמת סיני שתהפוך לבסיס ממנו עלולים לצאת פעולות נגד ישראל. לישראל יהיה זכות להגן על עצמה ולהגיב והיא תתקוף בתגובה את האדמה המצרית.

מעמדה האזורי של מצרים - המלחמה הוכיחה כי מצרים שמרה על מעמדה האזורי הבולט שאף הלך והתעצם. בשנים שלפני ה-7 באוקטובר 2023 רווחה בישראל ובקרב גורמים בינלאומיים הערכה כי מצרים איבדה ממעמדה וחשיבותה במרחב לטובת מדינות המפרץ, שמשקלן ומעמדהן האזורי והבינלאומי הלך וגדל גם הודות ל'הסכמי אברהם'. ואולם, מצרים היא המתווכת הבולטת, לצד קטר, במאמצים לגבש הסכם שיביא לסיום המלחמה. היא נוקטת לשם כך מגוון נרחב של צעדים מדיניים, בברכה ובהערכה על ידי הקהילה הבינלאומית. והקהילה הבינלאומית, מצידה, רואה במצרים שחקן אזורי מרכזי תיאום וגיבוש עמדות גם לקראת היום שאחרי המלחמה. על כך מעידים הביקורים התכופים של ראשי מדינות ונציגים רשמיים אחרים במצרים וכן השתתפות מצרים בכל פורום בינלאומי רלוונטי. מצרים תמשיך לעסוק בסוגייה הפלסטינית ובדגש על רצועת עזה, מה שיוסיף לשמר את מעמדה האזורי. כך גם מצרים תביא לצמצום יכולות הפעולה וההשפעה של קטר, איראן וטורקיה, המבקשות להיות מעורבות בזירה הפלסטינית.

הפער ביחס לישראל בין המשטר והציבור - המלחמה שבה וחידדה את הפער הקיים מזה עשרות שנים בין עמדת המשטר המצרי ומדיניותו כלפי ישראל לבין דעת הציבור המצרי ביחס לישראל. מהימים הראשונים למלחמה פורסמו במדיה החברתית תגובות עוינות מאוד נגד ישראל ואף נגד היהודים. הופיע גל עכור של ביטויי שנאה ומשטמה קשים גם בעלי גוון אנטישמי. ישראל מכונה "הישות הציונית" או "אויב" בפרסומי התקשורת השונים. שני מקרי רצח שבוצעו בידי מצרים הביאו למותם של 3 תיירים ישראלים באתר תיירות באלכסנדריה ב-8 באוקטובר 2023 ושל איש עסקים קנדי-ישראלי בסמוך לאלכסנדריה ב-9 במאי 2024. אך מול ההשתלחות והתוקפנות הקיימות בציבור נגד ישראל בולטות ההצהרות המדודות של הנשיא אלסיסי ושרי החוץ בהתחשב בתנאים ובמתחים שהמלחמה יוצרת. [בנאום שנשא הנשיא אלסיסי ב-8 במאוס 2025 באקדמיה הצבאית בפני החניכים והסגל](#), שהוא אירוע בעל חשיבות בשל מיקומו וקהל המאזינים, הזכיר את החתימה על חוזה שלום (עם ישראל) כניסיון מצוין בזמן שאיש במרחב לא דיבר על שלום או חוזה שלום. עוד אמר שבין האפשרויות שיש

למצרים, ברירת השלום היא תמיד הטובה ביותר². הנשיא אלסיסי חזר על המסרים הללו בשני אירועים בעלי משמעות לאומית בהיסטוריה המצרית - יום החג לשחרור סיני ב-25 אפריל וביום השנה להפלת משטר מורסי, ב-30 ביוני. במהלך האירוע הנשיא אף פירט את תפיסת השלום המצרית במסר שניתן להבין שכוון גם לישראל.

מצרים התומכת תמיד בשלום מאמינה שהוא לא מושג בירי ולא נכפה בכוח או בנורמליזציה שלה מתנגדים העמים. השלום צריך להתבסס על צדק והבנה הדדית, המשך המלחמה והכיבוש לא יביאו שלום אלא רק יזינו את השנאה והאלימות ויפתחו את שערי הנקמה וההתנגדות שלא יסגרו. יש לעצור את האלימות, להרג ולשנאה, יש לעצור את הכיבוש, ההגירה הכפויה והעקירה. השלום אף שנראה קשה להשגה אינו בלתי אפשרי. הוא תמיד בחירתם של החכמים. בואו נשאב השראה מניסיון השלום בין מצרים לישראל, שהושג בתיווך אמריקני, ומוכיח שהשלום אפשרי אם הכוונות כנות. השלום במזרח התיכון לא יושג אלא בהקמת מדינה פלסטינית עצמאית בגבולות 4 יוני 1967 שבירתה ירושלים המזרחית.